

Indsatsen for frivillighed og samskabelse i Børn og Unge

Rapporten er en opsamling på Børn og Unges indsats for frivillighed og samskabelse og beskriver resultater, læring og potentialer for aktiviteterne i 2022 og 2023. Rapporten er udarbejdet af Børn og Unges konsulenter for frivillighed og samskabelse, og som en del af opsamlingen er der gennemført interviews med en række interne og eksterne nøglepersoner omkring indsatsen.

På baggrund af indsatsens resultater, Aarhus Kommunes undersøgelse af civilsamfundsengagement i 2023 og interviews med nøglepersoner er der udarbejdet 4 anbefalinger til det fortsatte arbejde med frivillighed og samskabelse i Børn og Unge.

Indhold

Evalueringsrapport 2022-2023 Indsatsen for frivillighed og samskabelse i Børn og Unge	1
Strategi og organisering for frivillighed og samskabelse	2
Resultater for indsatsen i MBU i 2022-2023	4
Spor 1: Lokalt samarbejde om børn og unge med frivillige	4
Spor 2: Bydækkende samarbejde med civilsamfund	6
Spor 3: Fremtidens medborgere, frivillige og aktivister	8
Undersøgelse af civilsamfundsengagement i Aarhus Kommune 2023	9
Interviews med nøglepersoner i samarbejdet mellem civilsamfund og Børn og Unge	10
Nøglepersonerne	10
Tema 1: Nye udfordringer har flyttet holdningen til frivillige	11
Konklusion på tema 1	12
Tema 2: Frivillige kan give mere ro og nærvær i hverdagen	12
Konklusion på tema 2	13
Tema 3: Tillid og afgrænsning er vigtigt i samarbejdet med frivillige	13
Konklusion på tema 3	14
Tema 4: Frivillighed skal indtænkes tidligt i opgaveløsningen	14
Konklusion på tema 4	15
Konklusion og anbefalinger	15
Anbefaling 1: Brug momentum til at sætte flere civilsamfundsressurser i spil	15
Anbefaling 2: Fortsæt den gode fortælling	16
Anbefaling 3: Styrk tilliden gennem partnerskaber og resursedeling	16
Anbefaling 4: Opdyrk nye løsninger med afsæt i brændende platforme	16
Anbefaling 5: Koordinator via det tværmagistratslige samarbejde	17
Bilag	17

Strategi og organisering for frivillighed og samskabelse

Aarhus skal være en god by for alle, og her er civilsamfundet en vigtig grundsten, hvis vores velfærdsmodel skal bestå. Sådan lyder budskabet i byrådets beslutningsgrundlag for kommunens forståelsesramme *Aarhuskompasset*. Et af forståelsesrammens budskaber er, at *“vi skal skabe værdi sammen med borgerne og samfundet”*¹, hvis vi skal lykkes med at bevare vores velfærdsmodel, til trods for færre offentlige resurser om større og mere komplekse udfordringer.

Samarbejdet med civilsamfundet har været højt politisk prioriteret i Aarhus Kommune i mange år, startende med [medborgerskabspolitikken](#) og [Kommune forfra](#), der var afgørende for, at Aarhus Kommune blev valgt som Europæisk Frivillighedstads i 2018. Herefter blev der nedsat et §17.4 opgaveudvalg, som fik til opgave at sætte den overordnede retning for arbejdet med at styrke medborgerskab, frivillighed og samskabelse i Aarhus Kommune. Udvalget udarbejdede otte anbefalinger², som blev vedtaget af byrådet. En af anbefalingerne formulerer behovet for uddannelse og kompetenceudvikling i samarbejdet med frivillige, og at det er vigtigt at fastholde en fælles kultur omkring frivillighed og medborgerskab i Aarhus Kommune gennem introduktion til nye ledere og medarbejdere og drøftelser i arbejdsmiljø- og MED-organisationer.

I 2019 formulerede direktørgruppen 6 anbefalinger³ til, hvordan de interne processer i Aarhus Kommune for arbejdet med frivillighed og samskabelse kan styrkes ved at arbejde med *kultur, ledelse og kompetencer, kommunikation, tilgængelighed, samarbejde med erhvervsliv og andre og økonomi*.

I perioden 2019-2022 er der nedsat et fællessekretariat for Frivillighed og Samskabelse, som på tværs af magistrater og civilsamfund arbejder på at styrke frivillighed og samskabelse i Aarhus, og med afsæt i §17.4 udvalgets anbefalinger samt de 6 anbefalinger fra direktørgruppen. Fællessekretariatet betjener den tværmagistratslige styregruppe for frivillighed og samskabelse, hvor MBU også er repræsenteret.

I 2019 var Thomas Medom, Rådmand, Børn og Unge, med til at starte Børne- og Ungealliancen og udtalte i den forbindelse: *“Det er vigtigt at vi får startet Børne og Ungealliancen, fordi der er rigtig mange Aarhusianske børn, der godt kunne have glæde af de mange stærke frivillige kræfter, som findes i vores by, får koordineret deres kræfter med hinanden og kommunen”*⁴.

I 2023 blev der afholdt årsmøde i Børne og Ungealliancen, hvor temaet bl.a. var behovet for at forene kommunale og frivillige kræfter i bestræbelsen på at løse nogle af de store samfundsudfordringer:

“Mistrivslen blandt børn og unge er så stigende, og det er så alarmerende, at der ikke er nogen, der kan løse det alene. Vi er nødt til at arbejde sammen. Et børneliv er et helt liv, som ikke kun foregår i skolen, i dagtilbuddet eller i klubben. Det foregår også i fritiden, og derfor skal vi arbejde sammen”, sagde generalsekretær for Red Barnet, Johanne Schmidt Nielsen, som også deltog i årsmødet.

“Udfordringerne handler bl.a. om tydelige aftaler og rollefordeling. Og så handler det om, at vi får skabt et mod til at turde at gå ind i de samarbejder, som der er rig mulighed for at kunne etablere”, sagde direktør for Børn og Unge, Tanja Nyborg efter årsmødet.

¹ Den politiske beslutning for Aarhuskompasset s. 4 [aarhuskompasset -kort-udgave.pdf](#)

² [frivillighed-i-fremtiden-frivillighovedstad-webudgave.pdf \(aarhus.dk\)](#)

³ [direktørgruppens-6-anbefalinger.pdf \(aarhus.dk\)](#)

⁴ Interview med Thomas Medom til Årsmøde i Børne og Ungealliancen 2019: <https://sway.office.com/OSg3NltMT4m9Jzv?ref=Link>

Børn og Unges frivilligteam var den drivende kraft bag en tværmagistratslig udvikling af et fælles overblik over både frivillige og kommunale borgere. Dette overblik er nu kendt som Socialkompas.dk, som giver borgere og medarbejdere i Aarhus et overblik over ca. 600 tilbud til alt fra lektiehjælp til anonym rådgivning af unge. Sammen med økonomisk støtte fra Socialministeriet har den politiske og ledelsesmæssige prioritering i Aarhus resulteret i, at Socialkompas.dk er blevet en løsning, som nu udrulles til resten af landets kommuner.

Organisering af opgaven i andre magistrater

Alle magistratsafdelinger arbejder med denne opgave på forskellig vis og formidler frivillighed og samskabelse som en fælles opgave i hele Aarhus. I det understøttende arbejde spænder prioriteringen fra to årsværk i MBU, tre årsværk i MSB, 11 årsværk i Sundhed og Omsorg, mens der i MTM er 23 ansatte i kontoret for borgerinddragelse.

Frivilligindsatsen i Børn og Unge

Indsatsen omkring frivillighed og samskabelse blev iværksat af chefgruppen i Børn og Unge i 2017 og har haft følgende milepæle:

- I 2016 besluttede chefgruppen at igangsætte *frivilligprojektet* i perioden fra januar 2017 til udgangen af 2018 med det formål at styrke samarbejde og samskabelse med frivillige, der kan inspirere til at nå målene i børne- og ungepolitikken, og sikre Børn og Unges bidrag til Aarhus Kommunes rolle som frivillighovedstad i 2018.
- I 2018 valgte chefgruppen at forlænge indsatsen for at sikre den positive udvikling, samt at blive klogere på en langsigtet strategi for MBU's indsats for medborgerskab og samarbejde med frivillige og deres foreninger.
- I 2019 besluttede chefgruppen at videreføre indsatsen i 2020 og 2021 for at sikre en fortsættelse af udviklingsarbejdet, samt Børn og Unges bidrag til det tværmagistratslige samarbejde under direktørgruppens strategiske indsats for frivillighed og samskabelse.
- I 2021 besluttede chefgruppen at videreføre indsatsen i 2022 og 2023 for at fortsætte det tværmagistratslige samarbejde om frivillighed og samskabelse og samtidig styrke Børn og Unges fælles, lokale og bydækkende samarbejde med civilsamfundsaktører.

Frivilligteamet i Børn og Unge

Indsatsen for frivillighed og samskabelse udgør to årsværk og er forankret i MBU Kommunikation, da store dele af indsatsen handler om formidling. Teamet servicerer alle dele af Børn og Unge, da opgaven med at søge nye løsninger i et tættere samarbejde med civilsamfundet ligger hos alle medarbejdere og ledere i MBU. Frivilligteamet har til opgave at kapacitetsopbygge med understøttelse og kommunikation om de gode eksempler.

I indsatsen er der arbejdet med to tilgange:

- Afdækkende og problemløsende: Denne tilgang har fokus på at afdække og fjerne forhindringer og opsætte rammer, der gør det let at samarbejde med civilsamfundet.
- Udviklende metode: Med afsæt i aktionsforskningen tager metoden udgangspunkt i konkrete situationers muligheder og udfordringer. I samarbejde med afdelinger i Børn og Unge og civilsamfundsaktører beskrives potentialerne, hvorefter de afprøves i praksis, evalueres og tilpasses, for til slut at blive dokumenteret til skalering i resten af Børn og Unge samt hele kommunen.

Resultater for indsatsen i MBU i 2022-2023

Aktiviteterne i indsatsen har været fokuseret i tre spor, som afspejler de tre hovedområder, lokale afdelinger kan orientere sig mod, når de skal igangsætte samarbejde med civilsamfundet. Erfaringerne fra indsatsen viser, at de tre områder er gensidigt forstærkende:

Spør 1: Lokalt samarbejde om børnene og de unge med frivillige.

Spør 2: Bydækkende samarbejde med frivillige sociale foreninger og andre civilsamfundsaktører om de største udfordringer for børnene og de unge i Aarhus.

Spør 3: Fremtidens frivillige, medborgere og aktivister, hvor kommunikationsafdelingen og PUF samarbejder om at understøtte dannelsen af fremtidens medborger, frivillige og aktivister.

Spør 1: Lokalt samarbejde om børn og unge med frivillige

Aktiviteterne i dette spor har til formål at understøtte Børn og Unge's lokale arbejdspladsers samarbejde med civilsamfund.

I det følgende beskrives de aktiviteter i spor 1, som har givet størst værdi.

Løsninger som minimerer administration og begrænser tidsforbrug

Evalueringsrapporten for indsatsen for frivillighed og samskabelse fra 2021 viste, at tid til administration og koordination med frivillige er en af de største barrierer. Derfor har der i 2022-23 været fokus på at udvikle og forfølge løsninger, der begrænser tidsforbruget og minimerer administration og koordination omkring frivilligt arbejde, så det bliver så let som muligt for børnehaver, klubber og skoler at sige ja til frivillige.

I samarbejde med Personale, Digitalisering og Borgmesterens Afdeling er det gjort muligt at oprette frivillige i lønsystemet. Målet er at gøre det let at håndtere administrative opgaver omkring frivillige, så ledere og administrative medarbejdere kan arbejde i de systemer, de kender, og i et lønsystem, hvor de alligevel skal indhente straffeattest og børneattest. Ydermere sikres det, at de frivillige er forsikret. I fremtiden vil man også kunne trække rapporter i LIS over de frivillige.

På intrasiden [Frivillighed i Børn og Unge](#) er der lavet en 1-2-3 vejledning til ledere i Børn og Unge, som ønsker et samarbejde med frivillige.

Understøttelse af drøftelsen af frivillighed i MED-udvalgene

Indsatsen har siden 2017 brugt mange kræfter på at skabe en god ramme om samarbejdet med frivillige gennem MED-systemet. Det betyder, at frivillighed i dag bygger på Fælles MED-Udvalgets retningslinje for frivillighed og medborgerskab, som er konkretiseret i Hoved MED-udvalgets pejlemærker for samarbejde med frivillige. Retningslinjen skal drøftes af alle arbejdspladser én gang årligt. Der er udviklet et klippekortsmodul til kommunens MED-udvalg, der ønsker at arbejde med udfordringer og muligheder for samarbejde med civilsamfund. I 2022-23 er kurset afholdt i Ung i Aarhus' MED-udvalg.

Der er skabt et godt samarbejde med de faglige organisationer, der gennem MED-systemet har været med til at definere rammen for, hvordan vi samarbejder med frivillige gennem retningslinjerne og pejlemærkerne.

Siden indsatsen startede i 2017, har der ikke været tilfælde, hvor den fælles aftalte ramme er overtrådt. Pejlemærkerne kan findes i [Skabelon for samarbejdsaftale imellem frivillige og Børn og Unge](#).

Fælles kampagne og lokal hjælp til formidling

I Børn og Unges kommunikation om at blive frivillig, samarbejdes der med de børne- og ungerettede frivillige sociale foreninger om et fælles budskab om at blive frivillige for børnene og de unge. Det sker for at undgå konkurrence om de frivillige, og i stedet øge det samlede antal frivillige i Aarhus. Det sker bl.a. via siden [Frivillig for fremtiden](#) og på kommunens øvrige kanaler, hvor foreningerne får adgang til en større målgruppe og dermed større rækkevidde.

Lokalt har skoler og dagtilbud modtaget hjælp til at kommunikere til lokalområdet. Der er udarbejdet fotomateriale med rettigheder, som kan versioneres til andre skoler og dagtilbud. Resultatet er, at skoler og dagtilbud hurtigt kan få plakater, små foldere og video og andet materiale til deres hjemmesider, som formidler værdien i at arbejde som frivillig i lokalområdet (se eksempelvis [Børneslottet](#), [Stavtrup dagtilbud](#) eller [Tranbjerg Skole](#)).

Anerkendelse og netværk til de frivillige

Tre-fire gange årligt er der afholdt et fælles netværksmøde for frivillige i Børn og Unge. På møderne er der oplæg fra Børn og Unges fagkonsulenter på områder som f.eks. læsning, motorisk udvikling, respekt for grænser eller tips og tricks til konflikthåndtering. Oplæggene giver de frivillige konkrete værktøjer eller indblik i temaer, som optager de medarbejdere, de frivillige samarbejder med. Formålet med netværksmøderne er at skabe bedre forståelse mellem de frivillige og medarbejderne, og at de frivillige oplever at være anerkendt og værdsat. Tilbagemeldinger fra de frivillige og deres ledere har været meget positive, og der deltager ca. 30 frivillige i gennemsnit på netværksmøderne.

Resultater af indsatsen i spor 1

Antallet af arbejdspladser, der samarbejder med frivillige, har haft en positiv udvikling:

- I 2017 samarbejdede syv arbejdspladser med frivillige⁵.
- I 2019 samarbejdede 20 arbejdspladser med frivillige.
- I 2020 umiddelbart før Corona i 2020 samarbejdede 48 arbejdspladser med frivillige.
- Corona og de medfølgende restriktioner satte det meste samarbejde med frivillige i bero. I dag viser [Børn og Unges oversigt over frivillige](#), at Børn og Unge har indhentet niveauet før corona⁶.

Størstedelen af arbejdspladserne har 1-2 frivillige, men der er sket en tilgang af skoler, som har egne ulønnede frivilligkoordinatorer, der administrerer grupper af frivillige på 10-20 frivillige. Denne metode kan med fordel udvikles, da ulønnede frivilligkoordinatorer udviser stort engagement bidrager til at lave temamøder for Børn og Unges frivillige.

Indsatserne i spor 1 har bidraget til denne stigning gennem:

- Kontinuerlige drøftelser i MED i Børn og Unge for at holde fokus på arbejdsgiveransvaret for de frivillige samt arbejdsmiljøet for de medarbejdere, der samarbejder med de frivillige.
- Kommunikationsindsatser rettet mod de frivillige organisationer for at øge den samlede mængde af borgere, som arbejder frivilligt for børnene og de unge i Aarhus, og så de aktive frivillige kan fungere som stærke ambassadører og bane vejen for flere frivillige.

⁵ Her forstås frivillige som borgere der kommer regelmæssigt på arbejdspladserne og udfører frivilligt arbejde, enten organiseret gennem en frivillig forening eller af arbejdspladsen selv.

⁶ Børn og Unges side for borgere som ønsker at blive frivillige:
<https://sway.office.com/TH3X0ACo7WNCRXGi?ref=Link&loc=mysways>

- Netværksmøder i Børn og Unge som øger anerkendelse og kompetenceudvikling af de frivillige.
- Kommunikationspakker til skoler og dagtilbud, som skal gøre det lettere for dem at komme i gang med at samarbejde med frivillige.

Spør 2: Bydækkende samarbejde med civilsamfund

Aktiviteterne i dette spor har til formål at styrke samarbejdet mellem Børn og Unge og de bydækkende civilsamfundsorganisationer. Aktiviteterne skal også styrke civilsamfundsorganisationernes mulighed for at sætte så mange ressourcer som muligt i spil for børnene og de unge i Aarhus.

Etablering af Børne- og ungealliancen

Børne- og ungealliancen blev dannet i 2018 på initiativ af koordinationsgruppen for frivillighed og samskabelse i Børn og Unge sammen med Frivilligcenter Aarhus, Århus Ungdommens Fællesråd og enkelte frivillige foreninger. Alliancen administreres af Børn og Unge. Formålet med alliancen er at finde nye, fælles løsninger og forbedre de nuværende gennem et stærkere, personligt netværk mellem civilsamfundet og kommunens fagpersoner.

Som medlem af alliancen har man mulighed for at løfte problemstillinger eller nye muligheder på tre måder:

- **Lav et allekald:** Alliancen har både en mailliste og en LinkedIn-gruppe [Børne-og unge alliancen - Aarhus | Groups | LinkedIn](#)
- **Få et stærkere børne- og ungenetværk:** En gang om året afholdes et årsmøde, hvor der skabes relationer på tværs af de største udfordringer og de nyeste muligheder på børne- og ungeområdet. [Læs mere om årsmødet her](#)
- **Saml kræfterne om specifikke udfordringer:** Alle i alliancen kan indkalde til et temamøde, hvor man samler kræfterne om enkelte udfordringer. Her kan deltagerne få nye perspektiver og måske nye partnere i løsningerne. De kommende temamøder vil handle om sorggrupper og lektiehjælp.

Temamøde om tandsundhed i Gellerup

Et af de afholdte temamøder i Børne- og ungealliancen handlede om tandsundhed i Gellerup med et bredt fremmøde fra både privatpersoner fra lokalområdet, foreninger og professionelle, der alle ønskede at gøre noget ved uligheden i tandsundhed. På baggrund af temamødet blev der etableret et frivilligkorps af tandplejestuderende, som under navnet Børsteventer tager med tandplejen ud i skoleklasser, hvor de underviser i tandsundhed og laver aktiviteter med børnene. Der er også etableret kurser for bydelsmødrene, som nu fungerer som 'børste-ambassadører'.

Senest har mødet resulteret i, at foreningen [Social sundhed](#) med tandplejens interessetilkendegivelse har søgt Novo Nordisk Fonden om støtte til at afprøve en indsats for den gruppe af børn og unge, som får en dårlig start på deres tandsundhed. Desuden der en intention om at hjælpe den del af de unge mellem 18 og 21 år der udebliver fra tandeftersyn. Projektet skal i første omgang køre i Aarhus men er tænkt til at blive rullet ud i resten af landet.

Etablering af portalen Socialkompas.dk

En af de største udfordringer, indsatsen har arbejdet med, er, hvordan man forbinder den store mængde af frivillige sociale tilbud rettet mod børn og unge, med børnene. De frivillige foreninger har siden 2017 ønsket hjælp til bedre at nå børnene og nå dem tidligere, og de melder om ledig kapacitet i deres tilbud. En af løsningerne har været [Socialkompasset.dk](#), hvor man i dag får overblik over godt 600 frivillige og kommunale sociale tilbud til borgere i Aarhus. 200 af disse er rettet mod børn og unge.

Socialministeriet har valgt at udrulle platformen og samarbejdsmodellen med frivilligcenteret til resten af landets kommuner. Det sker gennem frivilligcentrene med den nationale platform, [Socialkompasset.dk](https://socialkompasset.dk). Portalen og modellen er pt. udrullet i 25 kommuner og har indtil videre skabt overblik over 2500 sociale tilbud. Den nationale platform giver Børn og Unge i Aarhus kommune mulighed for at finde nationale frivillige tilbud på forskellige problemstillinger, samtidig med at borgere har lettere ved at finde hjælp på tværs af kommunegrænser.

Indsatsen i Børn og Unge har været ledende for det tværmagistratslige udviklingsarbejde i Aarhus, og frivilligteamet bliver derfor også opsøgt af andre kommuner, som ønsker sparring på området.

Udbredelse af kendskab til frivillige tilbud

I samarbejde med MSO og MSB afholdes online fyraftensmøder. Her præsenteres fire tilbud fra en udvalgt kategori fra Socialkompasset, f.eks. *Nogen at tale med, sorg, ferietilbud* eller *julehjælp*. Deltagerkredsen i MBU er typisk på 20-40 deltagere, men efterfølgende er der mellem 200 og 300, som besøger siden for at gense de fire oplæg, og tæt ved 50 procent ser alle videoerne på: [Mød foreningerne](#).

Velkomsthuset

I perioden fra marts til juli 2022 blev der oprettet et Velkomsthus for ukrainske flygtninge. Det skete med bistand fra Børn og Unges indsats for frivillighed og samskabelse, og den ene af konsulenterne fungerede som daglig koordinator for huset.

Baggrunden var krigen i Ukraine og den efterfølgende gruppe af fordrevne ukrainere, der kom til Aarhus. Velkomsthuset var tænkt som et helle, hvor de fordrevne kunne føle sig velkomne og få hjælp til deres udfordringer og problemstillinger. Kommunale medarbejdere stod klar til at hjælpe med alt fra skolegang, sundhedstilbud til jobsøgning. Frivillige organisationer var til stede fra åbningsdagen med tilbud om sprogcafe, tolkebistand, hverdagsrådgivning og tøjdonationer. Helt almindelige borgere kom ind fra gaden og var klar til at give en hånd med.

En særlig styrke ved Velkomsthuset var, at civilsamfundet blev inddraget fra første dag og ukrainerne i vid udstrækning selv var med til at sætte deres præg på indsatsen. Velkomsthuset var et håndgribeligt eksempel på borgerinddragelse og samskabelse med borgerne og udfordringen i centrum.

Velkomsthuset er et godt eksempel på, hvad der kan lade sig gøre, når man sætter borgerne i centrum og slipper kommunale, frivillige og borgernes egne kræfter fri. I åbningsperioden var der dagligt mellem 15 til 30 kommunalt ansatte og 10 til 15 frivillige og mellem 100 og 200 ukrainere.

Indsatsen for frivillighed og samskabelse har efterfølgende produceret erfaringsopsamlingen [Velkomsthuset - samskabelse med borgeren i centrum](#).

Konklusionen er, at der kan skabes stor merværdi for borgerne med meget få kommunale midler ved at samle ressourcerne og gøre dem tilgængelige for alle.

Deling af resurser

I indsatsen har der været et fokus på at dele Børn og Unges resurser med civilsamfundsorganisationer, når det gælder bygninger, transportmidler, kommunikationskanaler, viden og kompetenceudvikling. I samarbejde med foreningen Bogspilloppen, der har deres virke i over 25 institutioner, er det lykkedes at finde lokaler til foreningens materialer, daglig ledelse og foreningens frivillige. Konkret har Bogspilloppen lånt lokaler under den integrerede institution Silkeborg i Åbyhøj.

Et andet eksempel er samarbejdet med foreningen Familiestøtten, som i maj måned 2023 arrangerede tøjindsamling i Aarhus. Foreningen matcher resursestærke familier med familier i udsatte positioner, så de kan dele børnetøj og legetøj. MSB har indgået en samarbejdssamtale med foreningen og MBU kunne bidrage med udlån af Nordgårdshallen til tøjindsamlingen. Derudover understøttede Børn og Unge foreningen med en kommunikationskampagne for tøjindsamlingen samt besøg af rådmænd fra MBU & MSB.

Resultater af indsatsen i spor 2

Aktiviteterne i spor 2 har skabt flere permanente løsninger og metoder, som kan bidrage til at styrke civilsamfundsorganisationernes mulighed for at sætte så mange resurser som muligt i spil for børnene og de unge i Aarhus og generelt styrke samarbejdet med Børn og Unge.

Indsatserne i spor 2 har bl.a. givet følgende resultater:

- Der er udviklet en problemløsende metode omkring temamøderne og Børne- og Ungealliancen, som har vist sig at være særdeles effektiv, og som kan sættes i spil, når der lokalt eller bydækkende er behov for at opdyrke nye løsninger og inddrage civilsamfundet i f.eks. unges mentale sundhed og trivsel eller andre komplekse problemstillinger.
- Med Socialkompas.dk er der skabt en platform, hvor de frivillige tilbud kan sættes i spil mellem medarbejdere, forældre og unge, og som kan anvendes til løbende at udbygge kendskabet til muligheden for at koble frivillige tilbud med kommunale indsatser.
- Der er indsamlet erfaringer fra Velkomsthuset, som viser, hvordan man ved særlige udfordringer hurtigt kan skabe stor merværdi for borgere ved at samle resurserne fra kommune, civilsamfund og borgerne.
- Der er eksperimenteret med resurstedeling af bygninger, transportmidler, kommunikationskanaler, viden og kompetenceudvikling, og der er bl.a. fundet lokaler til Bogspiloppen og stille kommunikationskanaler til rådighed for Familiestøtten.

Spør 3: Fremtidens medborgere, frivillige og aktivister

Målet for spor 3 er at understøtte dannelsen af fremtidens frivillige medborgere.

Denne del af indsatsen er et samarbejde mellem PUF og kommunikationsafdelingen.

Indsatsen har primært været fokuseret på at formidle de mange læringsforløb, der arbejder med medborgerskab, frivillighed og aktivisme i børne- og ungehøjde. Formidlingen sker på Børn og Unges kanaler omkring Demokrati- og medborgerskabsugen. Her sættes der fokus på medborgerskab, handlekraft og frivillighed gennem læringsforløb og på sigt også gennem samarbejde med lokalsamfundet og civilsamfundsaktører.

Et andet element af indsatsen er understøttelse af de lokale arbejdspladser, der ønsker at samarbejde med frivillige og foreninger. Formålet med dette arbejde er at introducere børnene og de unge til frivillighed, medborgerskab og foreningsarbejde og give dem en bedre forståelse af værdien af de frivilliges bidrag i deres hverdag. Samtidig er arbejdspladsen med til at give noget tilbage til civilsamfundet.

På dagtilbudsområdet, skoler og UngiAarhus arbejdes der med læringsforløb, som indeholder elementer af medborgerskab, frivillighed og aktivisme. Dette udmønter sig f.eks. i:

- generationssamarbejde med plejehjem
- etablering af vilde blomsterbede i lokalområdet
projekter for klimaforbedring

- indsamlinger eller brevskrivning til ensomme ældre.

Der er også sket en fortsat stigning i samarbejdet med foreninger, hvor elever bliver indsluset som frivillig, f.eks. Get2sport eller DGI's trænerspirer.

Indsatsen har understøttet nye initiativer i større eller mindre grad på de skoler, der allerede samarbejder med frivillige. F.eks. et forsøg med at opstarte et frivilligakademi på Frederiksbjerg skole i samarbejde med Rethinkerne.

De arbejdspladser, som indsatsen har været i berøring med, arbejder allerede meget med dannelse af børnene og de unge og forståelsen af deres aktive rolle som medborgere, frivillige eller aktivister. Men det kan være svært at indkapsle aktiviteterne omkring én enkel uge, da afdelingernes planlægning af årets gang i forvejen er kompliceret. Samtidig strækker forløbene sig typisk hen over flere måneder eller længere. Forløbene er måske ikke fra en start, tænkt ind i formålet, men det har været meget let at kombinere forløbene med det lokale samarbejde med frivillige på skolen, klubben eller dagtilbuddet.

Resultater af indsatsen i spor 3

Indsatserne i spor 3 har understøttet de lokale arbejdspladser i at koble dannelsesforløb i medborgerskab, frivillighed og aktivisme med civilsamfundssamarbejde.

- Understøttelsen har bestået i formidling af muligheder for læringsforløb og støtte til at hjælpe arbejdspladser i gang med forløb.
- Indsatsen har bl.a. resulteret i en positiv udvikling i samarbejdet med foreninger, hvor elever bliver indsluset som frivillige, f.eks. Get2sport eller DGI's trænerspirer.
- På den måde har indsatsen bidraget til dannelsen af fremtidens medborgere, frivillige og aktivister.

Undersøgelse af civilsamfundsengagement i Aarhus Kommune 2023

For at få et aktuelt billede af, hvordan det står til med civilsamfundsengagementet i Aarhus Kommune, har det tværmagistratslige samarbejde om civilsamfund og samskabelse bedt Epinion om at tage temperaturen på det aarhusianske civilsamfund. [Undersøgelsen](#) er gennemført i foråret 2023.

Civilsamfundsundersøgelsen viser bl.a. at:

- 43 procent af aarhusianerne udfører frivilligt arbejde, et tal der har ligget stabilt siden 2016.
- 4 ud af 10 aarhusianere, som ikke er frivillige i dag, angiver, at det er sandsynligt at de vil udføre frivilligt arbejde det næste år. For unge mellem 18 og 29 år er det 5 ud af 10.
- Den største barriere for at blive frivillig er tid. Den næststørste barriere kan relateres til manglende kompetencer og resurser.
- De tre største årsager til at blive frivillig er: *At være med til at hjælpe andre, at man selv bestemmer, hvilke opgaver man siger ja til, og at det er sjovt.*

Rapporten viser også, at aarhusianerne har ændret tilgang til frivilligt arbejde. Før Corona var størstedelen engageret i regelmæssigt frivilligt arbejde, men i dag er størstedelen engageret i det, undersøgelsen betegner som episodisk frivilligt arbejde.

Respondenterne bliver også spurgt til samarbejdet med kommunen. Rapporten viser, at samarbejdet opfattes som godt, og at frivillige oplever, at Aarhus Kommune har fokus på deres behov som frivillige. Der er dog også udfordringer, da det opleves, at samarbejdet med kommunen er på kommunens præmisser, og at det kan være svært at navigere i de mange indgange til kommunen. I rapporten peger frivillige på, at samarbejdet med kommunen skal bygge på fællesskab og gensidig afhængighed, og at initiativet skal

komme fra civilsamfundet. Der er tillige et ønske om, at kommunen tager mere af det administrative ansvar.

Interviews med nøglepersoner i samarbejdet mellem civilsamfund og Børn og Unge

I forbindelse med evalueringen af indsatsen for frivillighed og samskabelse for 2022-2023 er der gennemført en række interviews med væsentlige interessenter i indsatsen. Interviewene har haft fokus på at afdække hvilke muligheder, der er for Børn og Unge i en videreførelse af indsatsen for frivillighed og samskabelse.

Interviewene er gennemført med udgangspunkt i en fælles spørgeramme, hvor interviewpersonerne er blevet spurgt til følgende temaer:

- Drømmescenarier for samarbejde mellem børn og unge og civilsamfund.
- Oplevede muligheder, udfordringer og forudsætninger for et godt samarbejde med civilsamfundet.
- Potentiale i at få civilsamfundsaktørers bidrag til løsning af de vilde problemer *Unge mentale sundhed og trivsel og Rekruttering og Kompetencer*.
- Potentiale i at styrke de nye klyngesamarbejder med et øget partnerskab med civilsamfundet.
- Konkrete anbefalinger til indsatsen generelt og til ledere, medarbejdere og civilsamfundsaktører specifikt.

Nøglepersonerne

Følgende nøglepersoner og grupper er blevet interviewet i forbindelse med evalueringen af indsatsen:

- Børn og Unge netværket i Frivilligcenter Aarhus⁷
- Simon Høgholm Westesen, faglig sekretær i BUPL Aarhus
- Søren Hansen, næstformand i Aarhus lærerforening ÅLF
- Julie Møller Brøsted, formand for pædagogisk sektor i FOA Århus
- Vibeke Kjær Agger, skoleleder, Bavnehøjskolen
- Ivan Børsting, skoleleder, Højvangskolen
- Mia Stein Thorsager, dagtilbudsleder i Skåde/Højbjerg Dagtilbud
- Koordineringsgruppen i Fælles Funktioner: Fagkonsulenter fra Sundhed, PUF og PPR
- Christina Surballe, konsulent i MSO
- Pernille Brandt, konsulent i MSB
- Lene Hartig Danielsen, Chef for Borgerservice, MKB
- Jakob Flou, sektionsleder, MSO
- Maj Morgenstjerne, chef for civilsamfund og samskabelse, MSO og formand for kommunens styregruppe for frivillighed og samskabelse.

Overvejelser omkring valg af nøglepersoner

Efter aftale med skolelederforeningens formand, har vi taget fat i de lokale ledere, som har mest erfaring med civilsamfundssamarbejde. Vi har valgt den samme tilgang til dagtilbudsledere.

Afdækningen omfatter ikke Ung I Aarhus (UIAA), da der i indsatsperioden kun har været afholdt ét endagskursus for alle MED-udvalgene i UIAA. Der er et stort potentiale i at afdække forskellige modeller for samarbejde med civilsamfundet i Ung I Aarhus, da flere af fritids- og ungdomsklubberne er eksemplariske i

⁷ Se bilag 1: Medlemmer af børn og ungenetværket, Frivilligcenter Aarhus

forhold til mobilisering af lokalsamfund for og med de unge. Yderligere har UIAA ideelle rammer til at videreudvikle nye modeller for civilsamfundssamarbejdet. Grundet store ændringer i organiseringen af UIAA, har der ikke været grobund for flere initiativer de seneste år.

Forældreorganisationerne er heller ikke repræsenteret, selv om de både kan have en holdning til frivillige i børnenes hverdag og spille en vigtig rolle i at formidle muligheden for at blive frivillig ved Børn og Unge. Vi er opmærksomme på at dette perspektiv ikke er repræsenteret.

Tema 1: Nye udfordringer har flyttet holdningen til frivillige

Hos flere af interviewpersonerne ses et tema om mod til at samarbejde med de frivillige/civilsamfund, og der tegnes også et billede af, at det efterhånden også ses som en nødvendighed. De faglige organisationer udtrykker en erkendelse af at samarbejde med frivillige og deres foreninger har potentiale, og at den bekymring, der tidligere har præget dem, er meget nedtonet.

BUPL: *"Det kunne være godt for vores samfund, hvis vi var tættere knyttet. Men der er faldgruber i forhold til grænsen mellem frivillige og fagprofessionelle, så der skal være en tydelig grænse".*

ÅLF: *"Vi som faglig organisation kunne jo godt sætte os i et hjørne og sige, at det skal være uddannede lærere, der er omkring eleverne i undervisningen. Men vi må jo også erkende, at vi er et sted, hvor det, der er mest efterspørgsel på, er, at der er tid til børnene, hvor fagligheden faktisk bliver sekundær, for det handler egentlig også om at komme rundt ved eleverne. Og der kan det her noget".*

FOA: *"Vi står i en tid, hvor tingene vakler og vores medarbejdere er pressede. Men jeg kan jo høre, at der er resurser derude, så vi skal gøre barriererne mindre og udbrede det, så flere ved, hvem vi kan kalde på, når vi står med børn, som kunne bruge noget ekstra hjælp".*

Nøglepersonerne efterspørger generelt mere kendskab til mulighederne for at arbejde med frivillige. Det gælder både kendskab til Socialkompasset.dk og kendskab til, hvor mange resurser der er tilgængelige.

Dagtilbudsleder: *"Jeg må tilstå, at jeg ikke kendte til Socialkompasset, så hvis vi skal udbrede Socialkompasset og frivillighed til andre dagtilbud, skal der mere information til, f.eks. video med de gode eksempler".*

FOA: *"I skal formidle erfaringerne direkte fra dem, der står med det og kan sige, at det giver mere, end det tager, og at det giver værdi til børnene, medarbejderne, arbejdspladsen og de frivillige".*

Skolelederne 1: *"Jeg tror, vi skal ud i netværksgrupper, hvor der er tid til at snakke sammen og få stillet et par spørgsmål, f.eks. pædagogisk ledernetværk, hvor der kommer en ud, som er autentisk. Så man har lettere ved at se sig selv ind i at lykkes med, så man ikke tænker frivillige, skal jeg så have ledelsen af 50 frivillige".*

Samtidig med at både de faglige organisationer og lederne peger på kommunikationen, betyder det også noget, at de lokale ledere kan få hjælp til at finde frivillige. Flere nøglepersoner peger på, at der mangler kendskab til, hvor let det er blevet at lave samarbejde med frivillige. Usikkerhed omkring det formelle, og frygten for at skulle bruge tid på at løse administrative udfordringer, er noget som kan afholde arbejdspladserne fra at sige ja til en frivillig.

Dagtilbudsleder: *"Hvis jeg skal sælge tilbuddet om flere frivillige på DT-området til andre dagtilbudsledere, vil jeg understrege, at man kan få hjælp til at få frivillige".*

Skolelederne: "At kommunikere ligger langt nede på lederens to-do liste. Hvordan gør man det, hvordan får vi lavet en flyer til lokalområdet, det er noget, der er lavthængende frugter. Og det er løst så fint, at vi sammen, med en forholdsvis fokuseret indsats, kan få noget materiale, man kan formidle videre - det er megagodt".

ÅLF: "Det er helt rigtigt set, at I rydder alle stenene ad vejen, f.eks. med den her skabelon til samarbejdsaftale".

Konklusion på tema 1

Der er vilje til stede i forhold til samarbejde med civilsamfundet hos de faglige organisationer. De forbehold og udsagn, der for få år siden kunne fylde i drøftelser om frivillige på Børn og Unges arbejdspladser, er ikke længere dominerende. FOA og Aarhus Lærerforening kan se potentialet i samarbejdet med frivillige, fordi det kan opfylde et af de behov, der efterspørges mest, nemlig flere hænder ude hos børnene og de unge. men også i forhold til at finde hjælp og støtte til børn i sårbare positioner fra f.eks. Socialkompasset.dk.

De lokale ledere peger på vigtigheden af at få hjælp til at finde de frivillige. Både lokale ledere og de faglige organisationer peger på udfordringen med manglende kendskab til Socialkompasset.dk. De anbefaler en styrket formidling, og at ledere og medarbejdere med erfaring inden for frivilligområdet bruges aktivt i ledelsesfora og faglige netværk.

Tema 2: Frivillige kan give mere ro og nærvær i hverdagen

Rekrutteringsudfordringen nævnes som en af årsagerne til, at der er behov for at have frivillige tæt på kerneopgaven, så der kan frigives tid til de fagprofessionelle til at dække særlige behov hos børnene og de unge. Det vilde problem med børn og unges mentale trivsel kalder også på at være nysgerrig på om mulige løsninger kan findes i samarbejde med civilsamfundsorganisationer.

ÅLF: "Vi kan jo godt sidde og vente på, at pengene kommer til en velfinansieret folkeskole, men det sker måske aldrig, og derfor er vi nødt til at være med på de indsatser og muligheder, der kan være".

"Det vigtigste er, at det er op til lærerne om, de har lyst til at få en frivillig. Det må ikke pådømmes".

BUPL: "På den lange bane tror jeg, at der er størst potentiale i at udnytte alt det, der er rundt om (civilsamfundsressurser) På den korte bane vil vi kunne afhjælpe presset grundet rekrutteringsudfordringen. F.eks. en der kommer og tænder et bål, mens pædagogerne sørger for, at alle de andre ting rundt om, og at der bliver skabt et læringsmiljø rundt om det bål. I dag bliver den slags ofte til tilspidsede situationer".

FOA: "Den største del af det er, at medarbejderne kan trykke på Socialkompasset.dk eller ringe, uden at ledelsen skal ind over, for så går tingene i proces, og deres bunker vokser og vokser".

ÅLF: "De frivillige er jo typisk nogen, som er stoppet på arbejdsmarkedet, men det kunne jo godt være en rugkasse for andre at blive introduceret til området og måske få lyst til at uddanne sig".

DTL: "Der er noget frihed, når de frivillige er der, fordi det giver tid til, at personalet kan løse andre opgaver".

FOA: "Jeg tror, at mange af de udfordringer, vi ser hos unge i dag, skyldes, at de er vokset op i et samfund, hvor der ikke er den tid, det nærvær og den omsorg, som der var tidligere. Særligt at den mangler i deres tidlige år, både privat og i institutionerne. Så det, at der findes nogle voksne derude, som har tiden og som er der af lyst, det tror jeg kan give rigtigt meget til de unge".

"Der tror jeg netop, at frivilligheden kan noget ekstraordinært, som vi ikke kan give dem ved at sende dem til psykolog eller sende en ekstra voksen ud som - nogle gange - er der mere af pligt end fornøjelse. Der er virkelig mange frivillige indsatser rundt i byen, som gør en ekstra indsats og kan noget andet end os ansatte, og der er en direkte indsats nu og her".

BUPL: *"Måske skulle den fagprofessionelle have mulighed for at trække lidt mere på de frivillige organisationer, som har viden og samtalegrupper og kompetencer i at understøtte de unge i deres mentale udfordringer. Men det kræver, at der er et edderkoppennet: hvor går du hen, når du står med en problematik med en ung med skolevægning, selvmord eller nogle forældre, der er psykisk sårbare. Pædagogen er jo ikke altid på arbejde, når den unge har behovet. Da er det svært at tage den unge med hen til en forening. Men man kunne godt starte forløb op i klubberne sammen med de frivillige, så de frivillige kommer ud i klubberne".*

Skolelederne: *"Jeg har tidligere arbejdet med noget, vi kaldte "rådslagningsmøder". Venner omkring familien og relevante fagpersoner kunne samles om familien, der var udfordringer med. Der var en masse frivillige omkring bordet. Det var vildt at være med til. Det var en erkendelse af, at problemerne ikke kun skal løses i skolen, PPR eller af de sociale myndigheder, men familie og venner også kan inkluderes".*

Konklusion på tema 2

Frivillige giver børnene mere voksennærvær og medarbejderne mulighed for at kunne lave de lidt mere krævende opgaver/projekter, som giver ekstra kvalitet til børnene og større arbejdsglæde. Frivillige omtales som et middel til fastholdelse og til at afhjælpe rekrutteringsudfordringen. På den lange bane ses der et stort potentiale i at udnytte resurserne rundt om institutionerne og børnene. Tilbuddene skal være tilgængelige, så medarbejderne selv kan sætte dem i spil, uden at lederne bliver en flaskehals.

Tema 3: Tillid og afgrænsning er vigtigt i samarbejdet med frivillige

Tillid til frivillige og deres foreninger handler om en bekymring hos de fagprofessionelle for, om de frivillige organisationer er gode nok, og om de frivillige kan leve op til det ansvar, det kræver at arbejde med børn i sårbare positioner og med særlige behov. Det handler også om tydelig rammesætning, så fagligheden ikke udhules, når frivillige kommer ind på arbejdspladsen.

FOA: *"Der er ligesom to grupper af medarbejdere - dem der tænker, at det er fedt og godt for børnene, og dem, som er bekymrede for, at hvis vi går så meget frivillighedens vej, hvad mister vi? Vi vil jo også gerne passe på vores fag og uddannelse, så vi stadig kan stå op for, at vi kan noget særligt".*

"Der kan være mange praktiske spørgsmål, som kommer i vejen - er de frivillige forsikret".

"Og hvilke konkrete opgaver kan de frivillige løse - kommer de og tager luksusopgaverne fra os".

BUPL: *"Der skal være en meget tydelig rammesætning. Den skal sikre, at fagpersonerne fortsat kan udfylde målet om, at alle børn lykkes alt efter det potentiale, de har. Det har vi som samfund et ansvar for ikke at lade overgå til nogen som - vil det af det bedste hjerte. Der er faktisk nogen, der har uddannet sig til feltet".*

"Jo mere sårbare børnene er, jo større behov er der for, at det er de samme voksne, der er omkring dem. De frivillige er nødt til at være faste og stabile".

"Der er måske også større krav til de frivilliges kompetencer, jo mere sårbare børnene er".

Koordineringsgruppen i Fælles Funktioner: *"Vi er bekymret for sikkerheden og kvaliteten".*

"En ung frivillig, der er uddannet sygeplejerske, hvordan er hun klædt på til at håndtere sårbare børn".

“Det fungerer, når det er nogen, vi kender. Vi ved hvad de står for”.

“Der er et dilemma imellem at stille alting frit med frivillige og foreninger, hvor vi ikke kan styre, hvordan det kommer til at se ud og en sikker kommunal indsats, hvor vi ved hvad vi får”.

“Hvis vi ikke inddrager dem, fortsætter de alligevel. Så det er bedre at holde dem tæt på, så vi ved, hvem de er”.

Børn og Unge netværket i Frivilligcenter Aarhus: *“Der skal en bedre relation til kontaktpersoner i kommunen, så man tør at sende de unge afsted vel vidende, at de bliver godt taget imod”.*

Konklusion på tema 3

Tilliden til samarbejdet med frivillige/de frivillige foreninger handler om ansvar og faglighed i forhold til børnene og de unge. Bekymringen går på, om de frivillige er stabile nok, hvilken faglighed de egentlig har og om den er god nok til at arbejde med sårbare børn og unge. Koordinationsgruppen peger på, at det er bedre at inddrage foreningerne, for derigennem at få bedre kendskab til dem. De frivillige organisationer peger på, at mere kendskab til foreningernes arbejde og stærkere relationer med kommunens medarbejdere, kan være med til at minimere bekymring. Andre magistratsafdelinger har gode erfaringer med samarbejdsaftaler med foreningerne, som kan skabe tryghed blandt medarbejderne.

Tema 4: Frivillighed skal indtænkes tidligt i opgaveløsningen

De frivillige organisationer oplever, at kommunens tilgang til frivillige kan have karakter af en bestillingsopgave, og at civilsamfundsorganisationerne sjældent inviteres tidligt nok ind, til at de kan være med til at definere problematikker og muligheder. Det er derfor nødvendigt med en stærkere ledelsesmæssig prioritering, og at frivillighed bliver tænkt mere naturligt og tidligt ind i opgaveløsningen.

Koordineringsgruppen i Fælles Funktioner: *“Drømmescenariet er, at det bliver helt naturligt i vores opgaveløsning at tage civilsamfundet med ind, f.eks. ved en budgetbelysning også at høre civilsamfundet, så de kan udvide vores løsningsmuligheder for børnene. Nogle gange kan det være for fagspecifikt, og andre gange virker det helt vildt godt”.*

“Vi ville ønske, at det kom helt naturligt, men det gør det ikke lige nu. Vi kan mærke, at både MSO og MSB er blevet enormt gode til at huske at tænke på civilsamfundet og det frie valg, men her er der også sket en meget tydelig ledelsesprioritering, der efterhånden har spredt sig”.

Maj Morgenstjerne, chef for civilsamfund og samskabelse, MSO: *“Hvis vi skal lykkes med Aarhus kompasset og de vilde problemer, så er det her en virkelig, virkelig vigtig og væsentlig del. Men hvis I ikke har nogen eller noget, der sørger for den her dagsorden, så vil det ikke lykkes. Man kan ikke bare tro, at det sker af sig selv eller bliver integreret alle de enkelte steder, hvis vi ikke får støttefunktioner til det, på samme måde som Digitaliseringsafdelingen eller velfærdsteknologi. Det er en dagsorden, hvor vi tilsvarende har brug for nogen, der støtter, understøtter og hjælper”.*

Koordineringsgruppen i Fælles Funktioner: *“Hver gang vi skriver en indstilling, skal vi forpligte os i at tænke civilsamfundet ind. Hver gang vi starter noget nyt, bør vi samles på tværs af de tre kontorer og så de relevante civilsamfundsorganisationer”.*

“Vi har brug for, at det bliver en naturlig del i vores arbejde. Lige nu er det som om, at de andre i afdelingen tænker, at nu er frivillighed og samskabelse parkeret hos os, og så behøver de andre ikke at tænke i de retninger. Men vi er jo nødt til, at alle tænker det ind, og det har vi nok brug for hjælp til. Og vi har brug for, at vi har lov til at inddrage de frivillige, og at der er mindre, der skal godkendes”.

Frivillige BU foreninger: *"Den fysiske kontakt til kommunen som system er svær at arbejde med. Kunne man have en måde at ryge ind i en form for tragt og blive sendt videre. Behov for at finde en måde at finde vejen ind til kommunen. Kan man lave et system, så man ved, hvilken person man skal tale med".*

Christina Surballe & Pernille Brandt, konsulenter i MSO&MSB: *"Vi skal som kommune være langt bedre til ikke at slide på de frivillige organisationer. Vi slider på dem ved, at de skal forholde sig til syv forskellige afdelinger, der alle gerne vil mødes med dem og invitere dem på afdelingens præmisser. Men også når vi laver samarbejdsaftaler ville vi kunne spare de frivillige en masse arbejde ved at kunne lave aftaler på tværs af magistratsafdelinger".*

Koordineringsgruppen i Fælles Funktioner:

"De frivillige kan noget helt andet - f.eks. Unge med sorg, der møder frivillige, som ikke får løn for at mødes med dem. Men det kræver at vi medarbejdere tør at slippe tøjlerne, og acceptere at værdien for borgerne bliver noget andet end oprindeligt planlagt".

"Vi skal passe på med at styre for meget - kommunen må ikke overtage de frivilliges indsatser. Vi skal samarbejde og løfte de frivillige op".

Konklusion på tema 4

Der vil være gevinster ved at invitere de frivillige sociale organisationer tidligt ind i processen med at udvikle løsninger på specifikke problemer/udfordringer. Det kalder på, at Børn og Unge viser mod til at invitere ind og bliver bevidste om, hvad det særlige er, civilsamfundet kan bidrage med. Der peges på, at der skal ledes tydeligt med prioritering og rammesætning samt gives frirum til eksperimenter, hvis arbejdet med frivillighed skal løftes i Børn og Unge. Der peges på, at MBU ikke i samme grad som andre magistratsafdelinger tænker civilsamfundet ind i forhold til opgaveløsningen. Det er tydeligt, at en relation mellem en frivillig organisation og nøglemedarbejdere i kommunen er afgørende for et godt samarbejde.

Konklusion og anbefalinger

Anbefaling 1: Brug momentum til at sætte flere civilsamfundsressurser i spil

Der er gunstige vilkår for at øge brugen af ressourcer fra civilsamfundet.

Mange frivilligforeninger har ledig kapacitet, og civilsamfundsundersøgelsen viser, at over 40 % af de borgere, som ikke er frivillige, gerne vil være det.

Der er fra de faglige organisationer vilje til stede i forhold til samarbejdet med civilsamfundet hos de faglige organisationer

Også skolelederne vil gerne mere samarbejde med civilsamfund, men peger på at de skal ledes med prioritering og rammesætning. Også hos Fælles Funktioner er der en opmærksomhed på MBU med fordel kan tænke civilsamfundet mere ind i forhold til opgaveløsningen.

Der peges derfor på en række anbefalinger, som skal øge den ledelsesmæssige prioritering og skabe frirum til, at ledelse og medarbejdere kan eksperimentere:

- Skab et mindset om civilsamfundet som en naturlig samarbejdspartner. Civilsamfundet bør i højere grad italesættes af ledelsen på alle niveauer, som et af de steder, Børn og Unge skal finde løsninger på udfordringer og bør indarbejdes i alle strategier og indsatser.
- Det bør tilskyndes, at medarbejdere og lokale arbejdspladser i højere grad afprøver nye muligheder sammen med civilsamfundet, så medarbejdere ikke holder sig tilbage.

- At der i budgetbelysninger – hvor det ikke er fortrolige akter - altid indgår en vurdering fra relevante civilsamfundsorganisationer, så organisationerne har mulighed for at pege på scenarier, hvor de bedre kan udfylde deres potentiale.
- At der altid inddrages civilsamfundsorganisationer i planlægningen af nye indsatser, hvor det er muligt. Herved kan Børn og Unge højere grad sætte resurser fra civilsamfundet i spil.
- At indsatsen for frivillighed og samskabelse eller en tilsvarende funktion får til opgave at understøtte dette arbejde i samarbejde med kontorerne i Fælles Funktioner.

Anbefaling 2: Fortsæt den gode fortælling

BUPL, FOA og ÅLF og de lokale ledere peger på, at der fortsat er brug for at fortælle meget konkrete historier, der giver medarbejdere i Børn og Unge en forståelse for, hvordan man samarbejder med frivillige, og hvilken værdi det skaber.

Fortællingen om de frivillige sociale tilbud og deres værdi er med til at koble faglighed til frivillighed, og derfor anbefales det:

- Når kommunen møder borgerne med løsninger, skal civilsamfundets løsninger også præsenteres, så de fremstår mere som en samlet løsning.
- Når der kommunikeres faglige artikler, skal relevante frivillige initiativer og tilbud også nævnes, så der bygges bro mellem faglighed og frivillighed og der opbygges tillid.
- En fortsættelse af kommunikationspakkerne til lokale afdelinger, som ønsker at starte frivilligt samarbejde op eller udvide antallet af frivillige.
- Fortsat kommunikationen om Socialkompasset.dk med konkrete historier, der viser, hvordan det kan bruges i medarbejderen og pårørendes hverdag.

Anbefaling 3: Styrk tilliden gennem partnerskaber og resursedeling

Trods en markant ændret positiv tilgang til samarbejdet med frivillige er der stadig en usikkerhed fra bl.a. faglige organisationer og medarbejdere i Fælles Funktioner, hvad angår de frivilliges faglighed og stabilitet. I arbejdet med at øge tilliden mellem parterne anbefales det derfor at man:

- Skaber flere partnerskaber med frivillige organisationer. Et partnerskab mellem Børn og Unge og relevante frivillige organisationer vil inden for den pågældende indsats opnå større kvalitet og større rækkevidde end Børn og Unge vil kunne opnå på egen hånd. Partnerskaberne vil sikre bedre kendskab mellem kommune og civilsamfund. Det vil dermed give større tillid blandt medarbejderne, så de tør at formidle de frivillige organisationers tilbud til børnene, de unge og deres familier.
- Styrk relationen og tilliden fra de frivillige organisationers side ved i højere grad at sætte Børn og Unges resurser i spil for organisationerne. Det kan for eksempel ske gennem åbne relevante kurser for frivillige, faglig sparring, kommunikationskanaler, busser, lokaler og kontorpladser.

Anbefaling 4: Opdyrk nye løsninger med afsæt i brændende platforme

I de bydækkende indsatser er der opnået flere gode resultater ved at arbejde med en problemløsende metode på konkrete udfordringer som tandsundhed i Gellerup, indsatsen overfor ukrainske flygtninge mv.

I den problemløsende metode afdækkes resurser, der kommunikeres om konkrete brændende platforme, sker en facilitering af et problemløsende møde med efterfølgende opfølgning og kommunikation. Eksemplerne viser, at der kan opnås stor tilslutning til at få løst konkrete brændende platforme i et

lokalområde, og at den problemløsende metode har resulteret i involvering fra andre aktører med uventede løsninger og resurser.

Derfor anbefales det:

- At den problemløsende metode sættes i spil på både bydækkende udfordringer og konkrete lokale problemstillinger i f.eks. klynger, når der er behov for at inddrage mange aktører for at udtænke nye løsninger og skaffe ekstra resurser.
- At opdyrkede løsninger via den problemløsende metode dokumenteres, så der er mulighed for at overføre erfaringerne til andre klynger eller problemstillinger.
- At der tilbydes undervisning i metoden og eller facilitering i metoden så den kan udbredes i Børn og Unge.

Anbefaling 5: Koordiner via det tværmagistratslige samarbejde

Det tværmagistratslige samarbejde har resulteret i blandt andet Socialkompas.dk, men der er fortsat opgaver og læring, som kan løftes på tværs af magistratsafdelingerne. Aarhus kommune kan frigive flere frivillige resurser ved at være bedre koordineret internt mellem magistratsafdelingerne

- Brug det tværmagistratslige udviklingsarbejde til at udbygge fremtidige løsninger til hele kommunen, frem for at hver magistratsafdeling bruger kræfter på at udvikle de samme løsninger.
- Indgå samarbejdsaftaler og inviter til møder på tværs af magistratsafdelinger, så foreningerne oplever, at de ikke bliver slidt tynde ved at skulle mødes med mange forskellige kommunale afdelinger.

Bilag

Bilag 1. Medlemmer af børn og ungenetværket, Frivilligcenter Aarhus

1. Børns Vilkår
2. Børns Voksenvenner
3. Det Grønlandske Hus
4. Dialog på Tværs
5. Folkekirkens Familiestøtte
6. Foreningen Bogspiloppen
7. Foreningen for Uddannelse og Trivsel
8. Foreningen Grønlandske Børn
9. headspace Aarhus
10. HomeStart
11. HUSRUM
12. Leg og Lær i Frydenlund
13. Lær for Livet
14. Natteravnene
15. Red Barnet
16. Red Barnet Ungdom
17. TUBA Aarhus
18. Ung Uden Mobning
19. Ungdommens Røde Kors
20. Unge for Ligeværd
21. Aarhus Børnehøjskole
22. Røde Kors, Backup

23. Citykirken
24. SIND Rådgivning
25. Skyggebørn

Bilag 2. Medlemmer af Fælles Funktioners koordinationsgruppe for Frivillighed og Samskabelse

PPR: Søren Kronborg

PUF: Anne Gaarde Fisker og Esben Wendelboe Svendsen

Sundhed: Lis Fenger og Karen Mette Hansen